

Nick van Eekeren: 'Wie gras wil laten groeien, moet gras aan het werk zetten'

Weiden vraagt investerings en keuzes

Koeien succesvol weiden kan op verschillende manieren. Door slaggevend voor succes is dat maaien in dienst moet staan van beweiden, dat de passende soort koe gefokt wordt en dat de wil er bij veehouders is om arbeid en geld in weidegang te investeren.

tekst **Sjoerd Hofstee**

Een groeiende groep melkveehouders denkt dat weidegang niet meer past op hun bedrijf. Die conclusie trekt rundveespecialist Izak van Engelen van mengvoerbakfabrikant ABZ Diervoeding. Daarbij gaat het volgens hem meestal om bedrijven met een beperkte huiskavel of bedrijven die intensiever worden door groei.

'Blijven weiden kan voor veel bedrijven vaak wel, alleen moet de melkveehouder dan planmatiger en bewuster werken', zegt Van Engelen. 'Pas bijvoorbeeld de routing uit de stal aan', adviseert hij. 'Probeer de koeien eerst naar het midden van de kavel te leiden en weid ze van daaruit rond over de verschillende percelen. Zo houd je meer gras ter beschikking. Wij noemen dat klokweiden.' (Zie kader.)

Van Engelen pleit daarbij voor het aanbrengen van een waterpunt in het midden van de kavel, als water niet eenvoudig uit de stal aan te bieden is. 'De aanleg van een waterpunt in het midden van de kavel scheelt erg veel werk. Goed weiden kost nu eenmaal arbeid. Daar moet je als veehouder ook in willen investeren. Zo vergroot je de kans om het economisch succesvol te doen.'

Net als dat het bedrijf goed ingericht moet zijn, helpt het ook wanneer het type koe goed past. Al is het niet zo dat een 'weidekoe' enorm verschilt van een

koe die opgestald blijft. Dat stelt bedrijfsadviseur Frans den Hartogh van PPP-Agro Advies. Den Hartogh was een aantal jaren geleden de trekker van het netwerk 'Fokken op bedrijfsstijlen'. Daaruit kwam de graslandstierenkaart voort die CRV tegenwoordig hanteert.

De adviseur meent dat er enkele kenmerken zijn waar je bij de stierkeuze extra op kunt inzetten als 'weidegangboer'. 'Een weidende koe heeft vooral baat bij een duidelijke plus voor bespieroening en persistentie. En bij de stierkeuze krijgen stieren met een score onder de 110 voor hoogtemaat de voorkeur.'

De PPP-adviseur heeft daarbij nog een aanvullend advies: 'Ik zie nog bij veel boeren die jongvee of melkvee aankopen, dat ze niet nagaan van welk type bedrijf het komt. Iemand die zijn koeien wil laten weiden, vraagt om problemen als hij dieren van een opstaller overneemt die groot zijn geworden op een maisrantsoen.'

Goede beworteling essentieel

Essentieel voor succesvolle weidegang is, naast een passende koe en een passende bedrijfsinrichting, een goede beworteling van het gras. 'Een goede grasgroei geeft een goede beworteling, een goede beworteling stimuleert het bodemleven, actief bodemleven verbetert de bodem en sti-

muleert daarmee weer de grasgroei', doceert Nick van Eekeren, senior onderzoeker bij het Louis Bolk Instituut. 'Het is een cyclus die de veehouder via zijn graslandmanagement beïnvloedt. Wie de grasproductie van z'n graspercelen wil verhogen, moet er zich vooral bewust van zijn hoe gras groeit en hoe het zich gedraagt.'

Wortelresten zijn dus een belangrijke bron van voedsel voor het bodemleven. Wortels scheiden ook zogenaamde exudaten uit. Dit zijn suikers die het bodemleven aantrekken en activeren, waardoor er meer mineralisatie plaatsvindt. Als gras gemaaid en beweid wordt, vindt er zelfs een explosie aan wortelresten plaats (zie ook het hoofdartikel op pagina's 4-7: Het groene goud). 'Daarom geldt: wie gras wil laten groeien, moet gras aan het werk zetten', zegt Van Eekeren.

Maaien in dienst van weiden

Beweiding stimuleert ook via uitstoeeling van de graszode de beworteling in de bodem. 'Voor percelen die alleen gemaaid worden, geldt dit helemaal', zegt Van Eekeren. 'Bij veehouders die louter maaien, zie ik ook altijd de beste grasopbrengsten bij diegenen die schapen tijdig in- en uitscharen. Hier staat beweiding in dienst van maaien. Wie echt inzet op het weiden van z'n koeien, moet maaien in dienst stellen van voldoende goed weidegras.'

De onderzoeker stelt dat het type beweidingssysteem niet doorslaggevend is voor de beworteling. 'Er zijn wel verschillen in beworteling. Stripgrazen zorgt gemiddeld gezien voor een betere beworteling dan standweiden. Maar waar het echt om gaat is dat je je als veehouder bewust moet zijn van het feit dat wat je doet invloed heeft op de beworteling en daarmee op hergroei en opbrengst.' |

Alternatief systeem klokweiden maakt weidegang mogelijk

Arnold Ruitenbeek bezit een huiskavel van tien hectare. Toch wil de melkveehouder in Stroe zijn melkkoeien weiden. Hij doet dat via het zogenoemde systeem van klokweiden. De koeien lopen vanuit de stal over een ruim tien meter breed pad naar het midden van de kavel. Vanuit dat punt krijgen ze elke dag 'met de klok mee' een zevende deel van de tien hectare grote 'weidetaart'.

Met deze inrichting kan Ruitenbeek toch weidegang toepassen, wat hij vooral belangrijk vindt voor het imago. 'Vorig jaar was het vaak droog. De groei stopt dan

Arnold Ruitenbeek past klokweiden toe

snel op de hoge zandgrond en daarom hield ik de koeien binnen. Al snel vroegen de burens waar de koeien waren.'

Ruitenbeek weidt de koeien na de eerste snede tot eind september. 'De veestapel weidt zes uur per dag en neemt zo'n zes kilo droge stof uit weidegras op. De rest voer ik bij naar behoefte in de stal.'

Het gevaar van het klokweiden zit voor Ruitenbeek in z'n eigen enthousiasme. 'Om het weidegras schoon en smakelijk te houden, maai ik zomers zo nu en dan een paar hectare van de kavel. Als de groei daarna tegenvalt, zet ik mezelf wel snel klem. Er zit in zo'n geval niets anders op dan meer bijvoeren op stal.'